

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 7.10.2009
KOM(2009)529 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

om indledning af konsultationer med Niger i medfør af artikel 96 i Cotonouaftalen

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

om indledning af konsultationer med Niger i medfør af artikel 96 i Cotonouaftalen

Efter de urolige år i 1990'erne har der i de sidste ti år hersket en relativ stabilitet i Niger, som har været meget vigtig for landet, som stadig er et af de fattigste i verden. Igennem de sidste ti år, som svarer til præsident Tandjas to embedsperioder har indsatsen på udviklingsfronten bidraget til at opretholde stabile økonomiske forhold i landet til trods for den kraftige befolkningstilvækst og de problematiske klimaforhold.

Der skal efter planen afholdes valg i november og december 2009, og præsident Tandja selv har for nylig forårsaget politisk uro, fordi han har bebudet, at han ønsker at forblive statschef efter udløbet af sin 2. embedsperiode den 22. december 2009, til trods for at dette er i strid med forfatningen af 1999.

I et budskab til nationen den 29. maj bekræftede præsident Tandja, at han ville afholde en folkeafstemning om en ny forfatning, som skulle give ham mulighed for at forblive ved magten efter udløbet af hans 2. femårige embedsperiode. Forfatningsdomstolen havde allerede på anmodning af nationalforsamlingen afgivet negativ udtalelse om muligheden for genvalg eller forlængelse af præsident Tandjas embedsperiode og om ændring af forfatningen ved folkeafstemning. Som reaktion på denne udtalelse, som præsidenten anså for at være ikke-bindende, udstedte han den 26. maj 2009 med hjemmel i sine institutionelle beføjelser et dekret om fremrykket opløsning af nationalforsamlingen (der skulle være afholdt parlamentsvalg i november og december 2009).

Med henvisning til kravet om at bevare stabiliteten i landet og fuldføre det udviklingsarbejde, som præsidenten havde iværksat samt for at respektere folkets suveræne vilje meddelte præsidenten den 9. juni 2009, at der ville blive afholdt en folkeafstemning den 4. august 2009 om en ny forfatning med bestemmelser om: omstilling til præsidentstyre sammen med afskaffelse af den nuværende begrænsning af antallet af embedsperioder, nemlig to, oprettelse af et senat, ændring af forfatningsdomstolen, som nu skulle have ni medlemmer, stadfæstelse af amnestiprincippet. Desuden skulle præsidenten i en overgangsperiode på tre år kunne forblive ved magten ud over den 22. december 2009 uden afholdelse af valg.

Forfatningsdomstolen, som på ny modtog en klage fra en gruppe oppositionspartier, og som for anden gang gjorde indgreb mod præsident Tandjas planer, bekendtgjorde den 12. juni 2009 en afgørelse om annullering af dekretet om folkeafstemningen, idet den kendte for ret, at dekretet var udstedt i strid med bestemmelserne i forfatningens artikel 49 og 135. I mellemtiden erklærede statsrådet (Conseil de la République), som præsidenten havde hasteindkaldt for første gang siden dets oprettelse ved forfatningen af 1999, sig ude af stand til at tage stilling, da der ikke fandtes nogen nationalforsamling. Den uafhængige valgkommission opfordrede efter forfatningsdomstolens afgørelse til afholdelse af parlamentsvalg den 20. august og forkastede tanken om en folkeafstemning.

Den 29. juni 2009 reagerede præsidenten på forfatningsdomstolens afgørelse med at suspendere den tre dage efter at have tiltaget sig ekstraordinære beføjelser i medfør af forfatningens artikel 53. Forfatningsdomstolen blev senere opløst, og der blev udpeget en ny domstol uden de medlemmer, som nationalforsamlingen skal udpege.

Den 8. juli 2009 ændrede præsidenten lov 2006-24 om det øverste kommunikationsråds organisation, hverv og funktion (Conseil Supérieur de la Communication (CSC)). Hensigten med ændringen var at give formanden for CSC samme ekstraordinære beføjelser som dem, præsidenten havde tiltaget sig, for at han således efter eget skøn kunne sanktionere ethvert presseorgan, som måtte udbrede eller offentliggøre oplysninger, som kunne forstyrre den offentlige orden og skade statens sikkerhed.

Den 12. juli henvendte præsidenten sig til nationen med en appel til befolkningen som åbning på folkeafstemningskampagnen om at stemme massivt for.

Folkeafstemningen fandt sted den 4. august uden større episoder, idet der dog blev rapporteret om flere uregelmæssigheder under valghandlingen. Da der ikke fandtes uafhængige valgobservatører, er der uklarhed om valgdeltagelsesprocenten: ifølge internationale medier, stedlige diplomatiske repræsentationer og oppositionen var valgdeltagelsen meget lav; ifølge en erklæring fra valgkommissionen den 7. august var valgdeltagelsesprocenten 68,3 %, og jastemmerne til støtte af de af præsidenten ønskede forfatningsændringer var på 92,5 % af de afgivne stemmer. Oppositionen havde opfordret til en boykot af folkeafstemningen.

Den 2. juli 2009 offentliggjorde formandskabet for Den Europæiske Union en erklæring, hvori det gav udtryk for EU's dybe bekymring over den politiske situation i Niger, navnlig at præsidenten havde brugt forfatningens artikel 53 til at tiltage sig ekstraordinære beføjelser, som var blevet benyttet til at opløse forfatningsdomstolen og udskrive en ved forfatningen udtrykkeligt forbudt folkeafstemning.

Den 9. juli 2009 sendte Kommissionen et brev til præsident Tandja, hvori den gav udtryk for samme holdning og appellerede til efterlevelse af forfatningsdomstolens afgørelser. Kommissæren præciserede, at det ville skulle undersøges, om de af præsident Tandja truffne foranstaltninger var forenelige med Cotonouaftalens væsentlige elementer, og at der straks skulle indledes en udvidet politisk dialog med Nigers regering, idet der samtidig blevet peget på, at Kommissionen, i fald denne politiske dialog ikke førte til noget acceptabelt kompromis, ville være nødt til at indlede den formelle konsultationsprocedure efter Cotonouaftalens artikel 96.

Den 24. juli 2009 havde repræsentanterne for Den Europæiske Union i Niamey samtaler med de nigerske myndigheder som led i den udvidede politiske dialog i overensstemmelse med artikel 8 i Cotonouaftalen og bilag VII hertil. Det blev under dialogen konkluderet, at den nigerske regering ikke havde til hensigt igen at respektere de lovlige forfatningsbestemmelser.

I mellemtiden aflagde en fælles mission fra FN-AU-ECOWAS besøg i Niamey den 20.-21. juli for at prøve at finde en løsning på krisen. Præsident Tandja har til trods herfor ikke ændret holdning.

Formandskabet for Den Europæiske Union gav på ny i en erklæring af 31. juli udtryk for EU's uro over situationen i Niger. Formandskabet udtalte, at folkeafstemningen om forfatningen den 4. august stred imod forfatningen og forfatningsdomstolens afgørelse. Opløsningen af forfatningsdomstolen og udøvelsen af regeringsmagt uden parlamentarisk kontrol var alvorlige brud på de demokratiske kerneværdier og retsstatsprincippet. Den Europæiske Union beklagede, at Nigers regering til trods for dialog ikke havde taget skridt til at vende tilbage til demokratiske og forfatningsmæssige procedurer. Det understreges i erklæringen, at kränkelsen af Cotonouaftalens bestemmelser kunne få konsekvenser for samarbejdet mellem

de to parter, og de nigerske myndigheder opfordres til uden yderligere forsinkelse at vende tilbage til demokratiske og forfatningsmæssige procedurer.

De grundelementer, partnerskabet bygger på, er defineret i artikel 9, stk. 2, i AVS-EF-partnerskabsaftalen, som blev undertegnet i Cotonou den 23. juni 2000 og revideret i Luxembourg den 25. juni 2005. Heri hedder det, at respekten for menneskerettighederne, de demokratiske principper og retsstaten, som danner grundlag for AVS-EU-partnerskabet, er ledende for parternes interne og eksterne politik og udgør væsentlige elementer i aftalen.

Set i lyset af aftalens bestemmelser og den politiske situation i Niger mener Kommissionen – uden at dette berører den resterende del af præsident Tandjas embedsperiode indtil den 22. december 2009 – at der foreligger en overtrædelse af disse væsentlige elementer, og at der må indledes konsultationer med magthaverne i Niger for at undersøge mulige løsninger på denne krise, således at den forfatningsmæssige orden kan genskabes. Konsultationerne burde kunne bidrage til en hurtig tilbagevenden til en konsensuel og global politisk dialog om skabelse af et forfatningsmæssigt grundlag, som alle landets politiske kræfter kan tilslutte sig. De skal afholdes i overensstemmelse med artikel 9 og 96 i den reviderede Cotonouaftale, og der skal især tages hensyn til resultaterne af EU's og andre internationale institutioners tidligere mæglingsbestræbelser og konsultationer.

Den nigerske regering og de andre politiske kræfter og repræsentanter for civilsamfundet vil under en sådan dialog få lejlighed til at redegøre for, hvordan de ser på en løsning på krisen; Den Europæiske Union vil på sin side få lejlighed til at overveje, hvorledes den på basis af denne dialog kan støtte initiativer med sigte på en tilbagevenden til respekt for principperne i den reviderede Cotonouaftales artikel 9, stk. 2.

Kommissionen foreslår derfor, at Rådet indbyder Republikken Niger til konsultationer under henvisning til artikel 9 og 96 i den reviderede Cotonouaftale, jf. vedlagte udkast til brev.

Kommissionen foreslår, at de igangværende samarbejdsaktiviteter og programlagte aktiviteter som led i det nyligt undertegnede nationale vejledende program under 10. EUF begrænses til betalinger i forbindelse med kontrakter under gennemførelse, humanitære aktioner eller initiativer, der direkte kommer befolkningen til gode, og forberedelser til gennemførelse af fremtidige projekter. Alle andre elementer i udviklingssamarbejdet med Niger suspenderes, indtil der er fundet en acceptabel løsning på denne krise.

BILAG

Bruxelles, den

Præsidenten for Republikken Niger

UDKAST

Hr. præsident

Ved brev fra Kommissionen af 9. juli og erklæringer af 2. og 31. juli 2009 har formandskabet for Den Europæiske Union gjort opmærksom på sin dybe bekymring over den politiske situation i Niger og appelleret til en snarlig tilbagevenden til den forfatningsmæssige orden. Den Europæiske Union skønner, at folkeafstemningen den 4. august såvel som det forløb, som førte til denne folkeafstemning, udgør en krænkelse af forfatningen. Samme holdning kommer til udtryk i Kommissionens erklæring af 10. august 2009. Det er at betragte som en krænkelse af de væsentlige elementer, som er omhandlet i artikel 9, stk. 2, i AVS-EF-partnerskabsaftalen, undertegnet i Cotonou den 23. juni 2000 og revideret i Luxembourg den 25. juni 2005, som Republikken Niger er part i.

Den Europæiske Union beklagede, at Nigers regering til trods for dialog ikke havde taget skridt til at vende tilbage til den forfatningsmæssige orden. Den har peget på, hvilke konsekvenser en krænkelse af Cotonouaftalen kan få for samarbejdet mellem de to parter, og har opfordret Niger til uophørligt at tage de nødvendige skridt til at genetablere den forfatningsmæssige legalitet gennem bestræbelser for at skabe konsensus og dialog med inddragelse af de forskellige politiske partier og andre repræsentanter for det nigerske civilsamfund.

I denne sammenhæng kunne det bebudede parlamentsvalg den 20. oktober 2009 blive afgørende for skabelse af et klima af tillid og medbestemmelse, som er nødvendigt for at gøre en ende på krisen. Den Europæiske Union opfordrer de nigerske myndigheder til at gøre deres yderste for, at valghandlingen kommer til at forløbe på rimelige vilkår, under fredelige omstændigheder, med åbenhed og deltagelse af alle parter.

I medfør af artikel 96 i Cotonouaftalen skal vi under henvisning til de væsentlige elementer, der er omhandlet i nævnte aftales artikel 9, stk. 2, indbyde Niger til konsultationer med henblik på som fastsat i aftalen at foretage en grundig undersøgelse af forholdene og i givet fald afhjælpe situationen.

Vi foreslår, at disse konsultationer finder sted snarest i Bruxelles på et tidspunkt, der fastsættes efter fælles overenskomst.

Modtag, hr. præsident, forsikringen om min mest udmærkede højagtelse.

På Rådets vegne

På Kommissionens vegne

Kopi: Formandskabet for AVS/EF-ministerrådet
Formandskabet for AVS-ambassadørudvalget
Generalsekretariatet for gruppen af AVS-stater